

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 27.06.1980, sp. zn. 4 Tz 16/80, ECLI:CZ:NS:1980:4.TZ.16.1980.1

Číslo: 53/1981

Právní věta: Pracovník výkupny ovoce, který při výkupu ovoce od soukromých pěstitelů šidí pěstitele na hmotnosti a získává tak přebytky, které potom prodává podniku státního obchodu Zelenina na vlastní účet, se dopouští trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. ke škodě pěstitelů a nikoliv trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. ani trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 27.06.1980

Spisová značka: 4 Tz 16/80

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podvod, Poškození spotřebitele, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 121

§ 132

§ 250

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 53/1981 sb. rozh.

Pracovník výkupny ovoce, který při výkupu ovoce od soukromých pěstitelů šidí pěstitele na hmotnosti a získává tak přebytky, které potom prodává podniku státního obchodu Zelenina na vlastní účet, se dopouští trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. ke škodě pěstitelů a nikoliv trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. ani trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák. (Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 27. 6. 1980 sp. zn. [4 Tz 16/80.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Děčíně ze dne 8. ledna 1980 sp. zn. 4 T 1233/79 i usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. února 1980 sp. zn. 4 To 61/80 a okresnímu soudu v Děčíně přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Děčíně z 8. 1. 1980 sp. zn. 4 T 1233/79 byl obviněný J. P. uznán vinným trestným činem poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák. za to, že v letech 1977 až 1979 v Děčíně jako vedoucí výkupny ovoce podniku státního obchodu Zelenina šidil pěstitele ovoce tak, že při jeho výkupu jim srážel u každé přepravky 2 kg, ač její hmotnost činila pouze 1,70 kg a rozdíl 30 dkg ovoce získaný na každé přepravce pak prodal podniku na fingované dodací listy a výtěžek z toho v celkové částce nejméně 10 352,40 Kčs si ponechal. Za to byl odsouzen podle § 121 odst. 1 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání šestnácti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravněvýchovné skupiny. Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání, které krajský soud v Ústí nad Labem usnesením z 22. 2. 1980 sp. zn. 4 To 61/80 podle § 256 tr. ř. zamítl.

Generální prokurátor ČSR podal proti usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo vytknuto, že zjištěná trestná činnost obviněného byla nesprávně posouzena jako trestný čin poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák., který tu nepřicházel v úvahu proto, že obviněný ovoce spotřebitelům neprodával, nýbrž je od drobných pěstitelů vykupoval, a pokud dodavatele šidil na hmotnosti, naplňovalo by jeho jednání znaky podvodu v případě, že by si chtěl přivlastnit přímo ovoce, které šizením na hmotnosti získal. Poněvadž ale obviněný získával na úkor drobných pěstitelů přebytky ovoce, které se stávaly součástí majetku v socialistickém vlastnictví a tyto přebytky pak rozkrádal tím, že na ně vystavoval fingované nákupní lístky a tržby za ně si ponechával, obohacoval se ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví a jeho jednání mělo být podle názoru vysloveného ve stížnosti po porušení zákona posouzeno jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák., přičemž bylo nutno zjistit, zda šlo o zpronevěru takového majetku nebo o jinou formu rozkrádání.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud na podkladě důkazů provedených v hlavním líčení správně zjistil, že obviněný jako vedoucí výkupny podniku státního obchodu Zelenina v Děčíně v letech 1977-1979 šidil drobné pěstitele na hmotnosti jimi prodávaného ovoce tak, že při výkupu jim srážel na hmotnost přepravky 2 kg, ač přepravka vážila pouze 1,70 kg, a vzniklé přebytky ovoce pak na fingované nákupní lístky prodával podniku a částky odpovídající výkupní ceně těchto přebytků si ponechával.

Stížnost pro porušení zákona právem vytyká, že okresní soud pochybil, když v jednání obviněného shledal znaky trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák. Okresní soud totiž přehlédl, že tento trestný čin je trestným činem s omezeným počtem pachatelů. Může se ho totiž dopustit jen pracovník socialistické organizace zabývající se maloobchodním prodejem zboží nebo poskytováním služeb, dále ten, kdo je oprávněn k poskytování služeb na základě povolení národního výboru ve smyslu zásad č. 20/1965 Sb., nebo osoba oprávněná k prodeji po domácku vyrobeného nebo zpracovaného zboží na základě povolení národního výboru podle § 6 odst. 2 vyhl. č. 13/1968 Sb. a konečně osoba, která pracovníky uvedených socialistických organizací nebo oprávněné soukromé osoby v jejich pracovní činnosti zastupuje a vystupuje tak jménem takové socialistické organizace nebo jiné oprávněné osoby. Do tohoto okruhu pachatelů nelze zahrnout činnost obviněného, který jako pracovník socialistické organizace vykupoval ovoce pro tuto organizaci od drobných pěstitelů. Kromě toho skutková podstata trestného činu podle § 121 odst. 1 tr. zák. předpokládá, že je popsáným jednáním poškozován spotřebitel, tj. občan, který má podle příslušných právních předpisů nárok na to, aby pracovníci socialistické organizace, případně osoba oprávněná k maloobchodnímu prodeji zboží, popř. k poskytování služeb, mu poskytli zboží nebo služby za stanovené maloobchodní ceny. Charakter spotřebitele ve smyslu ustanovení § 121 odst. 1 tr. zák. rozhodně nemají drobní pěstitelé ovoce, kteří je prodávají socialistické organizaci. Obviněný tedy zjištěným jednáním

nenaplnil zákonné znaky trestného činu poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák.

Nelze však přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, pokud má za to, že přebytky ovoce, které obviněný získal na úkor drobných pěstitelů, se staly součástí majetku v socialistickém vlastnictví a že obviněný tím, že na tyto přebytky pak vystavoval fingované dodací listy a tržby za ně si ponechával, se dopustil trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák. Předstíráním, že přepravka na ovoce váží 2 kg místo skutečných 1,70 kg, obviněný úmyslně uvedl pěstitele ovoce, kteří je prodávali podniku státního obchodu Zelenina, v omyl, v důsledku něhož získal na každé přepravce pro sebe 30 dkg ovoce. Vzhledem k povaze věci mohl podnik státního obchodu Zelenina nabýt tyto přebytky ovoce do vlastnictví jedině jejich koupí podle ustanovení § 399 až 406 o. z. Vyplývá to z ustanovení § 29 odst. 2 vyhl. č. 156/1975 Sb., o správě národního majetku, podle něhož úplatné převody věcí od občanů na socialistickou organizaci se řídí předpisy občanského zákoníku. Tyto přebytky ovoce mohly být vykoupeny za ceny, které podle zvláštních předpisů stanoví vláda nebo orgán jí k tomu zmocněný (§ 13 zák. č. 51/1959 Sb., o výkupu zemědělských výrobků). V tomto případě je nepochybné, že podnik státního obchodu Zelenina jako výkupní organizace nenabyl přebytky ovoce koupí od občanů, kteří je vypěstovali. Proto se tyto uměle vytvořené přebytky nestaly součástí majetku v socialistickém vlastnictví. Pokud si tedy obviněný tyto přebytky přisvojil, nedopustil se rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Uvedená výkupní organizace však tyto přebytky získala do vlastnictví tím způsobem, že obviněný jí je prodal, byť se tak stalo na podkladě nákupních listů, v nichž obviněný fingoval jména prodávajících. Poněvadž obviněný toto ovoce prodal za výkupní ceny stanovené příslušným orgánem, nebyla výkupní organizace poškozena, takže ani tímto jednáním se obviněný neobohatil na úkor majetku v socialistickém vlastnictví. V souvislosti s tím také podnik státního obchodu Zelenina Terezín prohlásil, že trestnou činností obviněného mu nevznikla žádná škoda. Obviněný tedy v žádném případě se nedopustil jednání, které by zakládalo skutkovou podstatu trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák.

Ze zjištěného skutečného stavu věci vyplývá, že obviněný se obohatil na úkor drobných pěstitelů ovoce tím, že je šidil na hmotnosti prodávaného ovoce s úmyslem vytvořit si pro sebe přebytky, které pak sám prodal výkupní organizaci. Toto jednání obviněného naplňuje zákonné znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a) tr. zák., jímž měl být obviněný při správném právním posouzení věci také uznán vinným.